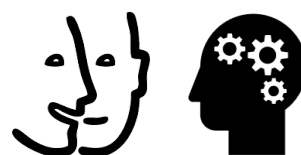

CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Persoanele cu dizabilități și justiția penală

Cât de greu este
să înțelegi
ce se întâmplă cu tine
când ești suspect* sau inculpat*?

*suspect:

Cineva spune că ai făcut ceva rău.
Autoritățile trebuie să verifice.

*inculpat:

Sunt dovezi că ai făcut ceva rău.
Autoritățile continuă să verifice.

Ce este ENABLE?

ENABLE este un proiect prin care ne dorim să ajutăm persoanele cu dizabilități atunci când merg în justiție.

Justiția înseamnă toate etapele prin care ai trecut de când te întâlnești prima dată cu poliția până când ajungi în fața judecătorului, care va da o hotărâre (de condamnare sau nu).

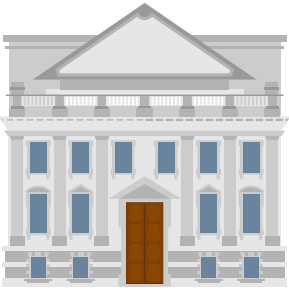

Vrem ca persoanele cu dizabilități să înțeleagă de ce au ajuns la poliție, la judecătorie sau la închisoare.

Vrem ca persoanele cu dizabilități să fie ascultate și să li se explice mereu ce se întâmplă cu ele.

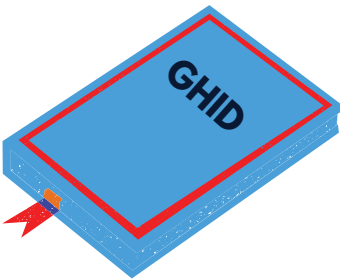
Ce vrem să facem?

Să știm cum sunt tratate persoanele cu dizabilități atunci când merg în justiție.

Să aflăm dacă persoanele cu dizabilități sunt ajutate atunci când sunt arestate și/sau condamnate.

Să scriem un ghid pentru judecători, adică o carte cu niște reguli despre cum să ajute o persoană cu dizabilități atunci când aceasta vine la judecătorie.

Să organizăm întâlniri cu oamenii și să povestim despre aceste lucruri.

Să cerem politicienilor să schimbe lucrurile și să fie siguri că drepturile persoanelor cu dizabilități sunt respectate în justiție.

Ce am făcut?

Am citit ce spune legea, cum ar trebui să fie tratate persoanele cu dizabilități în justiție. Am citit și legea din România, dar și din Uniunea Europeană.

Există un act în care sunt scrise toate drepturile persoanelor cu dizabilități. Acesta se numește CONVENȚIE.

România, în anul 2010, a spus că ce scrie în CONVENȚIE va fi respectat și în țara noastră.

Noi am aflat că nu se întâmplă așa. Persoanele cu dizabilități nu pot să ceară adaptări procedurale (să li se explice, să aibă pe cineva alături, să se comunice în limbaj ușor de înțeles, să aibă mai mult timp și altele).

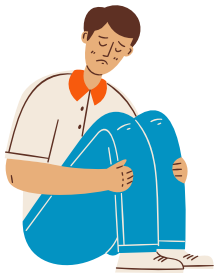
Nu sunt lăsați să ia parte în mod egal la procesul de justiție.

Ce am făcut?

Am făcut interviuri cu persoane cu dizabilități, angajați din sistemul de justiție, persoane din ONG-uri.

Un interviu înseamnă că am pus întrebări și am primit răspunsuri de la cei cu care am vorbit.

Persoanele cu dizabilități ne-au vorbit despre ce simt când sunt suspecți sau condamnați.

Angajații din justiție ne-au spus ce lipsește și de ce persoanele cu dizabilități nu au acces egal la justiție.

Persoanele din ONG-uri ne-au spus prin ce trec când ajută persoane cu dizabilități și ce am putea face ca persoanele cu dizabilități să fie tratate egal la judecător, la poliție.

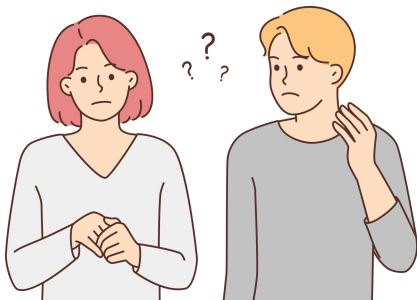
Ce am aflat la interviuri?

Am aflat de la persoanele cu dizabilități că nu știau ce pot să ceară:
să li se explice pe înțelesul lor,
să vină cu cineva de încredere alături,
să fie ascultate în altă sală
decât cea de judecată,
să aibă mai mult timp
să răspundă la întrebări și altele.

Multe persoane au spus
că de cele mai multe ori
se simt ignorate.

O altă problemă
este că ele nu au avocat
sau nu știu cum să ceară unul.
Unii avocați nu le explică
ce se întâmplă.

Toate persoanele cu dizabilități
cu care am vorbit
își doresc să
fie auzite și înțelese,
să primească explicații,
să fie cineva care
să le spună ce se întâmplă.

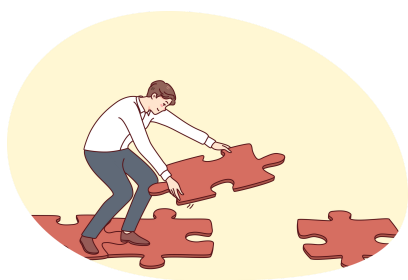
Ce am aflat la interviuri?

Am aflat de la autorități
că mulți dintre cei care se ocupă
în sistemul de justiție
(poliție, judecători, procurori, avocați)
nu știu deloc
cum să se comporte și ce să facă
atunci când vine o persoană cu dizabilități.

Mulți ne-au spus că nu se comunică
în limbaj ușor de înțeles
și că persoanele nu au cum
să știe ce li se întâmplă
și ce drepturi au.

O soluție ar fi să existe
o persoană care să explice
persoanelor cu dizabilități
ce spun autoritățile
și autorităților
să le explice nevoile pe care
persoanele cu dizabilități spun că le au.

Toate persoanele din ONG-uri
au spus același lucru:
autoritățile să știe să comunice
cu persoane cu dizabilități.

Autor: Cezara Băceanu

Echipa de cercetare Georgiana Pascu, Cezara Băceanu,
Georgiana Dărăștean

Testat de Elisabeta Moldovan, co-președinte al asociației Ceva de Spus
și de Ana Ciuciurea.

Text într-un limbaj ușor de înțeles și grafică: Georgiana Bădescu

Surse foto:

Canva

Document elaborat în cadrul proiectului Facilitarea incluziunii și a
accesului la justiție pentru suspectii și inculpații cu dizabilități intelectuale
și/sau psihosociale
(101056701 - ENABLE - JUST-2021-JACC).

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**

Acest proiect este cofinanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere
și opiniile exprimate aparțin exclusiv autorilor și nu reflectă în mod
necesar cele ale Uniunii Europene sau ale Comisiei Europene. Nici
Uniunea Europeană și nici orice alt organism de finanțare nu pot fi
considerate responsabile și nu pot fi trase la răspundere pentru acestea.

Descrierea completă a proiectului: [https://www.crj.ro/enable-facilitarea-
incluziunii-si-a-accesului-la-justitie-pentru-suspectii-si-inculpatii-cu-
dizabilitati-intelectuale-si-sau-psihosociale/](https://www.crj.ro/enable-facilitarea-incluziunii-si-a-accesului-la-justitie-pentru-suspectii-si-inculpatii-cu-dizabilitati-intelectuale-si-sau-psihosociale/)

